

גליונית מזכרת - שנת פולין בישראל

ברק יוסלביץ' - לוחם יהודי לחירות פולין
הנפקה משותפת ישראל-פולין

Souvenir Sheet - Polish Year in Israel

Berek Joselewicz - A Jewish Fighter
for Polish Freedom
Israel-Poland Joint Issue

ניסן התשס"ט - 4/2009 - 819

בתולדות יהודי פולין נרשמו דפים מפוארים של הישגי התרבות היהודית, שהתפתחה על אדמת פולין במשך מאות שנים. כאן יצרו גדולי תורה, רבנים וצדיקים רבים. כאן גם פרחו תרבות יהודית לאומית: בספרות באידיש ובעברית, בתיאטרון ובקולנוע היהודיים. כאן קמו מפלגות ותנועות נוער ציוניות, ומקומם של היהודים לא נפקד גם בקרב יוצריה הבולטים של הספרות והתרבות הפולנית.

באפריל 2008 החלה "שנת פולין בישראל", ובמקביל מתקיימת עונת תרבות ישראלית בפולין. השירות הבולאי בישראל תורם את תרומתו לאירועים אלה בהנפקה משותפת עם פולין של בול המוקדש לדמות מיוחדת בהיסטוריה המשותפת של פולין ויהודה.

ברק יוסלביץ' היה לוחם יהודי, שהצטיין במאבקיו של העם הפולני לעצמאות לאומית, ונכנס לפנתיאון הגבורה הצבאית הפולנית. בערים רבות בפולין נמצא רחוב מרכזי הנושא את שמו. הוא נולד ב-1764 בעיירה קרטינגה ליד וארשה. לימים היה סוכן מסחרי של הבישוף המקומי.

כאשר פרץ המרד הפולני בראשות תדיאוש קושצ'יושקו נגד הכובש הרוסי בשנת 1794, הקים יוסלביץ' גדוד פרשים קלים - הגדוד היהודי הלוחם הראשון מאז מרד בר-כוכבא. גדוד המתנדבים היהודים הגן בחירוף נפש על וארשה מפני הקוזקים של הצאר. מרבית חייליו נפלו בקרבות אלה, ויוסלביץ' עצמו נפל בשבי, אך הצליח לברוח ממנו בצורה נועזת. הוא זכה לדרגת קולונל מידי קושצ'יושקו, המנהיג הנערץ של המרד.

לאחר דיכוי המרד נמלט לאיטליה, שם הצטרף ללגיונות פולניים שנלחמו לצידו של צבא נפוליאון באיטליה ובאוסטריה. יוסלביץ' השתתף כקולונל בקרב שלוש הקיסרים באוסטרליץ ב-1805, הצטיין וזכה לעיטורים גבוהים. אחר כך היה למפקד גדוד הפרשים הפולני בצבא הנסיכות הפולנית.

התמונה שבבול המשותף צוירה בידי יוליוש קוסאק בשנת 1893. היא מציגה את יוסלביץ' רוכב על סוס בראש חייליו, כשהוא יוצא לקרב האחרון בחייו נגד הצבא האוסטרי בשנת 1809, ליד העיירה קוצק.

יוסלביץ' נקבר במקום נפילתו סמוך לקוצק, וליד קברו יש מצבה לזכרו. סיפורי גבורתו נלמדים באקדמיות הצבאיות בפולין. בדברי ההספד שנשא עליו הרון סטניסלב קוסטקה פוטוצקי, נאמר: "אתה הראשון שנתת דוגמה להחייאת גבורתו של עמך ולהחייאת דמותם של האבירים שאת מותם ביכו בעבר בנות ציון".

בנו, יוזף ברקוביץ', נודע אף הוא כחייל מצטיין, ושירת עם אביו בקרבות שלאחר מרידת קושצ'יושקו.

שמו של ברק יוסלביץ' אינו רק סמל של גבורה יהודית בתולדות פולין אלא גם סמל למאבק משותף של פולנים ויהודים לחירות פולין.

ירון בקר, המכון הפולני בתל-אביב

Souvenir Sheet - Polish Year in Israel

Berek Joselewicz - A Jewish Fighter for Polish Freedom, Israel-Poland Joint Issue

The history of Polish Jewry includes the splendid achievements of the Jewish culture that developed in Poland over centuries. Torah sages, rabbis and pious men created there. It was also where the Jewish national culture blossomed: in Yiddish and Hebrew literature, in the Jewish theater and cinema. Zionist political parties and youth movements were founded there and Jews were also among the noted creators of Polish literature and culture.

"Polish Year in Israel" began in April 2008, concurrently with a period marking Israeli culture in Poland. The Israel Philatelic Service is contributing to these events through a joint stamp issue with Poland dedicated to a special figure in the common history of Poland and Polish Jews.

Berek Joselewicz was a Jewish fighter who excelled in the Polish people's battles for national independence and is considered to be one of Poland's premier military heroes. Streets have been named after him in many Polish cities. Joselewicz was born in 1764 in the town Kretynga in Lithuania. He served as a trade agent for the local Bishop.

When an uprising led by Tadeusz Kościuszko against the Russian occupation broke out in Poland in 1794, Joselewicz established a cavalry battalion – the first Jewish military battalion since the Bar Kochva Revolt. The volunteer Jewish battalion bravely defended Warsaw against the Czar's Cossacks. Most of his soldiers fell in the course of these battles and Joselewicz himself was taken prisoner, but he managed to make a bold escape. Kościuszko, the beloved leader of the uprising, promoted him to the rank of colonel.

Following the suppression of the revolt, Joselewicz escaped to Italy, where he joined the Polish Legions, fighting alongside Napoleon's army in Italy and Austria. He excelled in the "Battle of the Three Emperors" at Austerlitz in 1805 and was

SPECIAL CANCELLATION חותמת אירוע להופעת הבול

subsequently awarded high military honors. He later commanded the Royal Polish Army's cavalry battalion.

The painting featured in the joint issue stamp was painted by Juliusz Kossak in 1893. It depicts Joselewicz astride his horse as he led his men into his last battle against the Austrian army in 1809, near the town of Kock (Kotzk). Joselewicz was buried on the battlefield where he fell and a monument honoring his memory was erected at his gravesite. Tales of his heroism are taught at Polish military academies to this day. In his eulogy for Joselewicz, Count Stanislaw Kostka Potocki said, "You were the first to exemplify the rejuvenation of your people's heroism and the image of those chivalrous men whose deaths were mourned by the daughters of Zion".

Joselewicz' son, Josef Berkowicz was also an excellent soldier, who served with his father in battle after the Kościuszko Uprising.

Berek Joselewicz is more than just a symbol of Jewish heroism in Polish history - he is also a symbol of the joint struggle of Poles and Jews on behalf of Polish freedom.

Yaron Becker
The Polish Institute in Tel Aviv-

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שדרות ירושלים 12, תל-אביב יפו 68021
 The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
 12 Sderot Yerushalayim, Tel-Aviv-Yafo 68021
 www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com

Issue: April 2009
Designer: M. Dąbrowska, Zvika Roitman
Stamp Size: 28.45 mm x 42.58 mm
Sheet Size: 70 mm x 90 mm
No phosphor bars
Printers: Enschede
Method of printing: Offset